

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Gg. naročnike, katerim je koncem pr. meseca naročnina potekla, prosimo, da jo o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta	6 gld. 50 kr.
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec,	
30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta	8 gld. — kr.
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravištvu „Slov. Naroda“.

Goriško učiteljsko izobraževališče.

Ko se je l. 1869. objavila nova državna ljudsko-šolska postava, po kateri se je naše ljudsko šolstvo temeljito prestrojilo ali prav za prav na novo ustanovilo, so se takratna učiteljišča, dveletne pedagogije, morale umakniti novim učiteljskim izobraževališčem, ustrezajočim novim razmeram. Tudi goriško učiteljišče je začelo na podlagi novega šolskega zakona na novo rasti in se razvijati; vendar novorojencu Parce niso bile mile. Uže l. 1875. se je ta zavod razpusil in na njega mesto sta stopila dva nova krajevno ločena zavoda, namreč za kandidate učiteljsko izobraževališče v Kopru, za kandidatkinje pa v Gorici. O te naredbe uzrokih se v javnosti nij nikdar nič gotovega slišalo. Najbrže se je s tem nameralo v okom priti pomanjkanju osebja, sposobnega za poučevanje po ljudskih šolah, kar je bilo takrat sploh povsod, posebno pa na Primorskem, silno potrebno. Pri tem se je pa tudi v onih krajih na jako blag način oširil ženskega poslovanja krog, ker se je ženstvu odprla pot do javne odgoje in s tem tudi pri tem poklicu do javne osobne veljave in samostalnosti, kakor uže pri marsikaterih drugih javnih poslih. Zakaj pa sta se morala zavoda krajevno ločiti in zakaj je bil stoprav Koper izvoljen za kandidate, ki imajo tamkaj celo tako draginjo kakor v Trstu, zaslužka pa nobenega, kjer tudi nij pripravega poslopja za tak zavod, — tega vprašanja razrešavati nij naša naloga. Mi hočemo danes pregledavati samo goriški zavod, kaka je njegova uprava, kak sad nam donaša in kako sploh ustreza našega naroda pravičnim zahtevam.

Goriškega učiteljišča uprava je zares morda največja pedagogiška posebnost, ki jo moremo zapaziti pri šolstvu. Bere in govori se navadno, in tako stoji tudi zabilježeno celo v uradnih izkazih, da je v Gorici popolno laško in popolno slovensko učiteljišče, tedaj dva cela zavoda pod skupnim ravnateljstvom. V Gorici so tedaj Slovenci uže pod prejšnim, Slovanom baje manj dobrohotnim ministerstvom imeli slovensko učiteljišče! Vender pogledimo si ta

dar natančneje. Na slovenskem, kakor tudi na laškem oddelku je pouk tako uravnan, da se učijo v 1. razredu vsi predmeti v materinščini. Da bi pa gojenke bolj napredovale v nemščini, se uči v 2. in 3. razredu nemščina, pedagogika, prirodopis in prirodoslovje uže v nemščini, ostali predmeti še v materinščini. Četrti razred pa je popolnem nemški.

Da to naše slovensko učiteljišče še natančneje spoznamo, premislimo samo, da se morajo gojenke, prišedše iz čisto slovenskih ljudskih šol, kjer še nemške besede morda slišale nijso, v 1. letu naučiti toliko nemščine, da zamorejo umevati v 2. razredu uže nemška predavanja. Za vajo v nemščini so pa tudi odločeni predmeti, ki se ne bi mogli za ta smoter nesrečnejše izvoliti, na primer pedagogika, kakor obče znano polna abstraktnih pojmov, ki so še v materinščini težko umevni; isto tako tudi prirodoslovje, ki še v materinščini dela učeči se mladini mnogokrat dosti preglavice. V prvih 3 razredih se pa morajo gojenke uže tako izuriti iz nemščine, da se učijo v 4. letu vse stroke nemški, še več, biti morajo uže tako izvrstne Nemke, da zamorejo tudi nemški ponavljati, kar so se poprej — in še morda pri drugih učiteljih — slovenski učile in da zamorejo tudi same vedeti in poznati vse tehnične izraze, ki jih nahajajo v posameznih strokah. Pri vsem tem se uže v 2. razredu začenjajo družiti slovenske gojenke z laškimi skoraj v vseh predmetih, ki se učijo v nemščini, tako da učitelj ne more nobenej pomagati v njenej materinščini. To druženje se širi od razreda do razreda, pa tudi od šolskega do šolskega leta, tako da se zdaj v 4. razredu skoraj uže iz vseh predmetov slovenske in italijanske gojenke skupno poučujejo v tujem jim učnem jeziku.

Ugovarjal nam bode morda kdo, da morajo vse gojenke uže pri sprejemnem izpitu znati toliko nemški, da se vse to lahko doseže. — Res je, da se pri sprejemnem izpitu zahteva tudi znanje nemščine, pa tej vedi zadostujoča mera prepuščena je popolnem izpraševalcu, kojega določi vodja za ta posel in ki ima navadno tudi dovolj uma za težavne jezikovne razmere, vladajoče po Goriškem. Navadno zadostuje uže tudi poznanje nemškega teksta, naj se ume katera beseda ali ne, in — zadostovati tudi mora, kajti sicer bi se uže pri sprejemu mnogokrat najbolj nadarjena in vzbujena mladina morala odpraviti, ker je bila tako nesrečna, da se je za slovensko učiteljišče pripravljala na slovenskej ljudskej šoli. Če bi pa hotel izpraševalec iz nemščine pri izpraševalnem izpitu zapaziti, da katera prosilka za sprejem še ne zadostuje najskromnejšim zahtevam, nič mu ne bi pomagalo, kakor se je baje to prigodilo v zadnjih letih. Tudi so uže prišle hrvatske kandidatkinje na goriško učiteljišče, spremljane z uradnim priporočilom, ki jim je imelo sprejemni izpit sploh zdatno zlajšati. Nemščina jim je pa bila tuja kakor turščina, in vender so morale uže v 2. letu umevati in se učiti najtežje predmete v njim še celo neznanem jeziku.

Smatramo, da nam nij treba zgubavati več besed o tem ugovoru. Jasno je, da se sprejemajo v 1. razred gojenke, ki nemščine nijso ni v najskrom-

nejši meri zmožne, ki se torej imajo v 1. letu iz tega jim celo tujega jezika tako izuriti, da zamorejo v 2. razredu se nemški učiti najtežavnejših predmetov. Če pa še sedaj dostavimo, da na zavodu nij nobenega učnega načrta za nemščino, ker se po načrtu, veljajočem za nemška učiteljišča, ne more poučevati v slovenskem zavodu, posebnega pa doseči še do sedaj kljub vsem prizadevanjem nij bilo mogoče, da tedaj tega jezika tvarina za posamezne razrede nikakor nij gotovo ločena, pri vsem tem pa — da si so samo 4 razredi — da še učijo ta predmet 4 učitelji, ki ne stojijo mej seboj celo v nobenej didaktičnej zvezi, katerih nobeden ne ve, kaj da drugi uči; in če še končno pomislimo, da nijso morda nadarjeni fanti, ampak večjidel silno malo pripravljene deklice, ki imajo toliko nalogo rešiti: — dobimo sliko šolske uprave, ki je gotovo posebne občudovanja vredna, pa tudi najtemeljitejšega premišljevanja silno potrebna.

Ali je pri takih razmerah vspešno delovanje in izobraževanje mogoče? Kdo nam zameri, če smo neverni Tomaži? Primerno ugodna poročila o do zrelnih izpitih tega zavoda, ki smo jih našli razkropljene po časnikih — in to je sploh jedino, kar je svet do zdaj izvedel o tem zavodu — nam nijso dokazi za njega izvrstno upravo. Gotovo sprevidijo g. učitelji natanjko te tužne razmere in se po njih ozirajo kolikor mogoče pri svojem postopanju. Če se sploh zamore govoriti o kakem še tako majhnem vspehu, dosegel se je gotovo samo po neomahljivi marljivosti in vztrajnosti učiteljskega osebja in njemu v odgojo izročenih gojenk, in živo nam priča, koliko bi se še le doseglo pri ugodnejšej šolskej upravi.

Pa ker uže govorimo o tega zavoda vspehih, naj se nam dovoljuje vprašanje, zakaj se prav za prav bodoče slovenske učiteljice morajo učiti različnih ved v nemščini? Uže zgoraj smo omenili misel, da imajo morda v tej zadevi odločilne šolske oblasti namen, da bi se gojenke iz nemščine bolj izurile; pa zamorejo li res smatrati iste šolske oblasti, kojim se kratkovidnost v takih stvareh ne more in tudi ne sme oporekati, da so težavne in gojenkam celo nove vede pripravne za vaje v nemškem govorjenji? Ali jim nij jasno, kaka sila se s tem godi vedam samim, koliko stvari pri tem ostane malo ali celo nič razumljenih? In, je li res s tem velika korist pridobljena za nemškega jezika znanje? Kako se zamore kdo vaditi v nemškem govorjenji, če ne ve, kaj bi povedal? Gotovo mu mora najprej biti misel jasna in še takrat bo čutil pri nje izraževanju sitnostij dovolj, če mu jezik nij gladek. Napredovanje v nemščini tedaj ne more zavisno biti od take čudne uprave, po kateri se mladina z učiteljem vred nepotrebno muči; napredovanju v drugih predmetih je pa nemščina kot učni jezik silno škodljiva. Tudi ne pozna osnovalni statut za učiteljišča takih zavodov, v katerih bi se učni jezik menjaval. Zahteva se samo, da je v celej državi na učiteljišcih nemščina obligaten predmet, nikakor pa, da mora vsaj v višjih razredih, ali pa morda celo uže v drugem, za najtežavnejše predmete biti tudi učni jezik.

Gotovo nam bode vsak v šolskih stvareh zveden mož priznaval, da se zamore učiteljska odgoja samo takrat temeljito doseči, če je za vse predmete v vseh razredih samo jeden jedini učni jezik, in sicer isti, katerega se učitelji pozneje imajo posluževati pri svojem šolskem poslovanju. Mi potrebujemo slovenske učitelje in učiteljice. Za zadnje imamo slovensko izobraževališče v Gorici, ki se nam je že pred leti dovolilo, ko je še naš narod gledal temnejše dneve. Mej tem se je naše ljudsko šolstvo še bolj razvilo in celo potreba slovenskih gimnazij se nij mogla več prezirati; tem bolj pa imamo pravico in tudi sveto dolžnost, da posebno pazimo na one zavode, od kojih je odvisen našega ljudskega šolstva stanoviten razvoj.

Vračamo se torej do naših velezaslužnih p. n. poslancev, naj na pravem mestu predložijo in z vsem svojim uplivom podpirajo prošnjo:

1. Da postane naše učiteljsko izobraževališče zares popolnem slovensko, da se v vseh razredih vsi predmeti učijo samo v slovenščini, izvzemši nemščino, ki bi se v višjih razredih morda tudi lahko učila v nemškem učnem jeziku; da je torej slovensko učiteljske po vsem v istini, ne pa samo na papirji ločeno od laškega učiteljskega, z lastnim, ali pa z laškim učiteljskim skupnim vodstvom, ki bi pa zaradi poučevanja, konferenc z gojenkami in šolskega poslovanja sploh moralo biti slovenščine popolnem zmožno;

2. Da pri tem po določi osnovalnega statuta za učiteljskega ostane nemščina skozi vse 4 razrede obligaten predmet, za kojega se ima osnovati primeren učni načrt;

3. Da se od sedajnih dveh vadnic, v kojih se v 1. in 2. šolskem letu deloma laški deloma slovenski, od 3. naprej pa samo nemški poučuje, vsaj jedna celo slovenski ustanovi in slovenskemu izobraževališču za vaje odloči, tako da se ponudi slovenskim gojenkam, ki se do sedaj v poučevanju nijso mogle dovolj vaditi, tudi prilika, da se lahko poskušujejo v raznih razredih in se tem bolj izurijo za svoj prihodnji poklic.

Deželni zbor kranjski.

(VIII. seja dne 26. septembra 1882.)

Poslanec Dežman poroča v imenu upravnega odseka glede uvrstitve nekaterih cest in zaradi preložitve ceste čez Bonco in nasvetuje:

1. Načrt, da bi se okrajna cesta čez Bonco preložila za Podklanc, proti Runarskemu, nad Matenjim dolom, odobri se kasneje, kadar bodo deželni zboru natančnejša izvestja z manjšimi troški o preložitvi ceste na Bonci predložene.

2. Cestnemu odboru ribniškemu priznaje se nujnost poprave okrajne ceste mej Sodražico in Podklancem, in da se odstrani strmi oddelek pri Vinici, (Weinitz) dovoli se poraba 25% tiste doklade, ki se letos pobira za preložitve ceste na Bonci, za uredbo prej omenjenih cestnih poprav.

3. O došlejši prošnji okrajnega cestnega odbora ribniškega, za podporo iz deželnega zaklada v izvršitev poprave prej omenjene ceste, se deželnemu odboru naroči, da cestnemu okraju ribniškemu dovoli subvencijo 2000 gld. v dveh jednacijah obrokih, drugi obrok pa še le takrat, kadar bodo cestne poprave v sodraške dolini dovršene.

Poslanec Pakiž, razlagaje, kolikostroškov bode imel ribniški okraj za te cestne poprave in koliko tisoč voz bode treba dovoziti, gorko priporoča, naj bi se namestu 2000 gld. podpore dovolilo 3000 gld.

A ker se protivi Dežman temu predlogu, bil je trud poslanca g. Pakiža zaman, in pri glasovanju pade predlog g. Pakiža s 13 proti 14 glasom. Odsekovi predlogi se potem sprejmo.

Poslanec baron Taufferer poroča o § 6. poročila deželnega odbora glede komunikacij in nasvetuje:

a) Od deželnega odbora okrajnemu cestnemu odboru v Radečah dovoljeni odpis l. 1876 dovoljene predplače 300 gld. odobri se in predplača upiše se kot podpora.

b) Cestnemu odboru v Radečah dovoljena podpora, da je napravil na Radeško — Krškej cesti 730 šeznjev novih ograj, v znesku 500 gl., se

odobri. Da pa povrne okrajni cestni odbor v Radečah drugo predplačo 500 gld. l. 1883, dovoli se deželnemu odboru, naj oskrbi vse potrebno, da se naloži priklada, po katerem se plača omenjeni znesek.

c) Slednjič naj vzame deželni zbor vsa druga poročila deželnega odbora o komunikacijah na znanje.

Oglasi se poslanec g. Potočnik, kateri opozoruje zbornico, naj tudi nekaj stori za loško-tržaško in dolenjsko železnico. Vlada je s tem, da hoče in bode v kratkem priredila od južne železnice neodvisno progo Hrpoljsko, mnogo storila, da se približava izpeljava loško-tržaške železniške proge. Govornik opozarja nadalje, kar se tiče dolenjske železnice, da bi se kaj lahko ustanovila, ko bi se delovalo z zedinjenimi močmi in bi se ista gradila kot lokalna železnica, kakor se je pred kratkim gradila „Kremsthalbahn“, ki je veljala vsega vkupe okoli 950.000 gld., od katerih je dala država 300.000 gld., hranilnica v Lincu 100.000 gl., dežela pa 100.000 gld., drugo pa se je pokrilo s prostovoljnimi doneski prebivalstva, in s tem, da so posestniki brezplačno odstopili potrebna zemljišča. Železnica iz Ljubljane preko Rudolfovega do Črnomlja, ako se zida kakor lokalna železnica, stala bi 3.400.000 gld. do štirih milijonov, in tudi tu bi se lahko delalo po pravilu kakor pri Kremsthalske železnici, ako bi bilo pri merodajnih oblastih, sosebno pri deželnem odboru, kateri bi se moral stvari poprijeti, kaj resne volje, kajti vlada dovolila bi gotovo jako veliko svoto za gradenje dolenjske železnice, katera ima poleg velikanskih trgovinskih tudi jako mnogo strateške važnosti, sosebno zdaj, ko sta Bosna in Hercegovina priklapljeni avstrijskej državi. Pač žalostno, če se pogleda karta železnic avstrijskih in se tam vidi, da so severne dežele in severno-zahodne dežele vse preprežene z železnicami, da se je nad 35 milijonov izdalo samo za zvezne železnice v Českej in Galiciji, kranjska dežela pa zmirom še brezvspešno moledva za tako važne železniške zveze, kakor so loška-tržaška in dolenjska železnica. Govornik nasvetuje, da se izreče ministerstvu zahvala za namenjeno gradenje železnice iz Hrpolja v Trst, vsled katere bode nastala tudi loška železnica, in naj se deželnemu odboru naroči, da dela na to, da se z zedinjenimi močmi države, dežele in privatnih udeležencev kakor hitro mogoče prične graditi dolenjska, kot lokalna železnica. (Dobro! Dobro!)

Dr. Schaffer pravi, da so mu znani odnošaji gradnje Kremsthalske železnice, in da le obžaluje, da se na Dolenskem doslej nij hotelo ničesa slišati o zidanji vicinalne železnice. Ako bi nastopil v tej zadevi preobrat, bi njega to jako veselilo, a treba bode pri tej železnici najprej, da pokažejo udeleženci svojo požrtvovalnost, potem bode uže dežela in tudi morebiti hranilnica pripomogla z večjimi svotami. Za Kremsthalsko železnico so posamezni kmetski posestniki dali po 100 do 200 gld. v novcih, ali pa zemljišča, ali pa so obljubili in prevzeli mnogo vožnje. Govornik nasvetuje, da se predlog g. Potočnik-a izroči, ker ima veliko važnost, upravnemu odseku.

Poslanec Potočnik izjavi, da je s tem zadovoljen, dr. Poklukar pa podpira predlog dr. Schafferja, kateri se sprejme.

Poslanec Grasselli poroča v imenu peticijskega odseka o prošnji vaščanov v Spodnji Besnici za oprostitev od stroškov za popravo cerkve v Zgornji Besnici in nasvetuje, da se prošnja izroči deželnemu zboru v natančno preiskavo in rešitev, kar zbor odobri.

Podpiralnemu društvu slovanskih dijakov v Gradci dovoli se 50 gld., kranjskemu obrtnemu društvu pa 200 gld. podpore.

Prošnja pomočnega paznika Premka v posilnej delavnici, naj se mu pregleda starost, se usliši.

Poslanec Detela poroča v imenu upravnega odseka o načrtu postave o zatiranju prednice in druzega plevela, kateri se brez razgovora v posameznih paragrafi sprejme.

Poslanec Dežman poroča o nekaterih pri volitvi deželnega zbora pridržanih cestnih podporah in stavi v imenu finančnega odseka sledeče nasvete:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. C. kr. vlada se naprosi prouzročiti tehnične poizvedbe, ali bi se namesti po zelo neugodnem kraji izpeljane Zavodenske ceste z manjšimi stroški kot jih zahteva izdelanje te ceste, ne mogla napraviti po Kopašniškej dolini držeča nekdanja rudarska pot kot velika cesta in bi se prekopala proga kar je še manjka do deželne meje ter bi se, ko bi prišla na višino pod Laniščem, zvezala z okrajno cesto Cirkniško.

2. Za ta slučaj, ako bi te tehnične poizvedbe imele zanikaven vspeh, se c. kr. deželna vlada naprosi, da pri visokem c. kr. ministerstvu notranjih zadev za napravo Zavodenske na 26.088 gld. proračunjene ceste z ozirom na to, da gre tukaj v prvej vrsti za državno korist, zadobi povékšanje z 10.000 gl. obljubljenе državne podpore na 16.000 gld.

3. Za ostali nepokriti primanjkljaj 10.088 gld. se dovoli iz deželnih sredstev donesek 7000 gold., kateri se ima izplačati v dveh obrokih leta 1883. in 1884. iz deželnega zaklada, konečni znesek 3088 gl. pa ima cestni okraj Škofjeloški leta 1883. in 1884. z lastnimi sredstvi skupaj spraviti, za kar se deželni odbor pooblasti, da včini pobiranje za to potrebne priklade.

4. Dalje se c. kr. deželna vlada naprosi, da potem, kadar se zagotovi navedeni sklad, izvrši namenu primerno napravo Zavodenske ceste po svojih organih v smislu §. 27. odstavek 2. cestne postave za Kranjsko dne 5. marca l. 1873. dež. zak. št. 8.

5. Cestnemu okraju Novomeškemu za preložitve okrajne ceste iz Kronovega do Šmarjete, katera se ima izvršiti l. 1883., podeli se prošena podpora v znesku 2000 gld.

6. Cestnemu okraju Žužemberškemu se za preložitve Kočevsko-Žužemberške ceste na črti Starilog-Smuka-Lašiče dovoli podpora 5000 gld., ki se ima izplačevati po razmeri stavbenega napredka, in za popravo občinske poti iz Hinj v Smuko, katera se ima na to izvršiti, obljubi se podpora iz deželnega zaklada k večjemu v znesku 300 gld.

7. Okrajno-cestnemu odboru Radovljiskemu se za napravo podrtega mostu na bohinjskej okrajnej cesti v Srednji Vasi dovoli podpora gledé na izid stavbene oddaje k večjemu v znesku 1000 gld., za še ostalo potreščino za gradivo in mojsterska dela pa posojilo, katero se ima z letom 1884. začeti povrniti v treh jednaki letnih obrokih; zaradi povračila tega posojila pa bo okrajno-cestni odbor imel skrbeti za to, da se bo pri sestavljanji dotičnih proračunov vselej sklenila potreščini primerna priklada.

8. Cestnemu okraju Litijskemu se dovoli za neprevidoma narastle stroške vsled udara hriba pri Zagorji deželna podpora v znesku 2000 gld. in deželni odbor se pooblasti, da včini zarad zložitve še ostalih stroškov po okrajno-cestnem odboru s potrebno več kot 10% priklado, kar je treba.

Vsi predlogi se odobre.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. oktobra.

V soboto opoludne je v Trstu v Politeama Rosetti razstavina jury slovesno oznanila prisojena odlikovanja. Zvečer je bila morská svečanost pri Muggia, ki je krasno izpala; 10.000 ljudij se je udeležilo. Po cesarskej himni se je burno ploskalo in se je morala ponoviti. Dogodila pa se je žal, tudi nesreča. Ko so se užigali ognjemeti, razpočil se je možnar, ki je bil priredjen, da bi metal svitile kroglice in je 2 človeka močno rarił.

V Pragi se je po nasvetu županovem ustanovil posebni komité v podporo Tirol in Koroške, in mestni zastop je volil iz praškega pomočnega zaklada v ta namen še 5000 gld. Oba deželna gledališča se bosta naprosila, da bi napravila predstave v korist ponesrečenim. — V nedeljo 8. oktobra se bo novi, po Nj. Veličanstvu potrjeni župan praški, dr. Černý slovesno instaliral.

Biskup Strossmayer imel je v soboto ob 10. uri slovesen uhod v Djakovar. Včeraj je blagoslovil biskup Posilović veličastno stolno cerkev. Mesto je vse v zastavah, velikanski slavoloki so

po mnogih krajih. Sinoči je bila krasna razsvetljava in bakljada s serenado. Mnogo deputacij in gostov je došlo od vseh krajev; mej njimi knez Sapieha, grof Zalkovsky, conte Vojnovič, prošt Stulc iz Prage in dr. Sam svitli cesar in Nj. Svetost papež pozdravila sta biskupa Strossmayer-a; sicer je privatnih telegramov neizmerno mnogo. Nekako čudno je pa to, da hrvaška vlada nij odposlala nobenega oficijelnega zastopnika k slavnosti.

V Požunu so se zadnje dni pretečenega tedna vršili obžalovanja vredni izgredi proti židom, ki so jih pa deloma sami židje prouzročili s svojim provokatoričnim početjem. Začela se je ta buka v sredo zvečer mej serenado, ki jo je napravilo požunsko veteransko društvo. Mnogoštevilno zbrano ljudstvo, večidel najnižje vrste, metalo je kamenje po oknih in prodajalnicah židovskih prebivalcev, vedno kričeč: „Eljen Istoczy!“ „Eljen Onody!“ Mej tem, ko se je mestno redarstvo zaman trudilo množico nazaj potisniti, zbrala se je stražnikom za hrbet nova truma in nij jim bilo mogoče ubraniti, da se ne bi bili združili. Dve kompaniji vojakov z nataknenimi bodalci zajeli sta potem množico in vender se nij dalo zabraniti, da bi ne letelo vedno kamenje v židovske hiše. Ko je mestni načelnik z obljubo, da bode sam s svojimi ljudmi skrbel za red, vojake odstranil, se je ljudstvo nekoliko pomirilo; a vedno so se zopet zbirale tolpe po ulicah in rušile okna in prodajalnice. Policija je mnogo ljudij zaprla. Tako se je ponavljala buka vse dni do sobote. V ta dan je došel tja načelnik državnega redarstva, ministerski načelnik Jekel-falussi, ki je storil potrebne naredbe, da ustavi ta nesrečni kraval. — Uradna poročila ne povedo, da bi bil kdo teško ranjen in tudi ne, da bi bilo ljudstvo plenilo prodajalnice, kakor so to lagali židovski listi. Centralistični listi napadajo ostro Ogrje in obžalujejo te izgrede posebno še zato, ker se Požun v obče imenuje nekako predmestje Dunaju. Ogrski listi, posebno protizidovski, drže se bolj rezervirano. Vladni organi pa so jednega mnenja, da je celo protizidovsko gibanje prinešeno iz Nemčije in da stoji v tesnej zvezi z agitacijami nemškega „Schulvereina“. Izrečno opozarjajo, da so se prvi pojavi proti židom pokazali baš v nemškem Požunu. Tudi „Pester Lloyd“ opozarja na to in pravi, da nijma Ogrska s temi ekscesi nemškega Požuna nič opraviti; ravno tako omenja, da se po Ogrskem nabira denar za protizidovske namene, ki se pa pošilja v Nemčijo.

Vnanje države.

„Cittadino“ donaša iz Petrograda čudno vest, da „Novoje Vremja“ v daljšem članku razvija historično pravo Rusije na Bosno in Hercegovino.

Specijalni komisijon v Kahiru, ki naj bo obravnaval zatožbo zoper puntarje, začel je v soboto svoje delovanje. — Povrnitev gardine brigade v Anglijo se je določila s 30. oktobrom. Posadna vojska bo imela 10.000 mož. — Železnična zveza z Aleksandrijo je zopet v redu.

Domače stvari.

— (Klub narodnih deželnih poslancev) ima danes ob polu osmih zvečer (ne pa, kakor smo zadnjič rekli, ob 1½7. uri) sejo, ker je danes mejsebojno zaupno posvetovanje mestnega odbora ljubljanskega, ki utegne trajati do polu osmih zvečer.

— (Gospod vitez Schneid), potovaje v Gorico, bavit se je včeraj in danes v Ljubljani. Kakor videti, popravilo se mu je zdravje in upamo, da se pod južnim podnebjem popolnem ozdravi.

— (Preuzvišenemu vladiki Strossmayer-u) odposlali so brzojavne čestitke iz Ljubljane mej drugimi: Deželni in državni poslanci, Matica Slovenska, Čitalnica, Odbor Narodnega Doma, Literarno-zabavni klub itd.

— (Sinočnja soareja v čitalnici) bila je tako mnogobrojno obiskovana, da je bila potreba „Narodnega Doma“ vsacemu ad oculos dokazana. Vojaška godba Kuhnovec pričeni z „Milo lunico“ svirala je vse točke obširnega in mnogovrstnega programa z nenavadno preciznostjo ter vzbujala splošno priznanje in burno pohvalo. Žal, da ta izvrstna godba ali vsaj precejšen del ostane baje le do novega leta v Ljubljani. Gosp. gostilničarju bi svetovali, da v bodoče pri enakih prilikah priredi vsaj tiskane programe.

— (Jour fixe) literarnega in zabavnega kluba preteklo soboto združil je šestdeset članov v prijetno zabavo. Predsedoval je g. prof. Šuklje. G. Bežek čital je episo iz dijaškega življenja z

naslovom „Sokrat in Diotima“. Po pohvalno vzprijetem berilu vrstilo se je petje z raznimi nagovori, mej katerimi je omeniti napitnice g. dra. Vošnjaka na slovenske profesorje, ki so izdelali in priredili potrebne šolske knjige. Določilo se je berilo za bodoča večera; nabirali so se doneski za nagrobni spomenik pokojnemu pisatelju V. Erženu, literarni in zabavni klub postavi ta spomenik iz svoje moči — in sklenilo se je vladiki Strossmayer-u o priliki blagoslovljenja stolne cerkve v Djakovaru čestitati brzojavno.

— (Poziv!) K zborovanju gg. pevcev moškega zbora Čitalnice v torek 3. oktobra ob 8. uri najljubneje vabi čitalnični odbor.

— (Ubil) se je zadnji petek ob ¾6. zvečer Lorenc Trtnik iz Most na sv. Petra cesti, ko je z voza padel. Previdili so ga še, a v soboto zjutraj umrl je v bolnišnici.

— (Iz Novega Mesta.) Vabilo. Lokalno zborovanje bode za učitelje novomeškega okraja 11. t. m. v Novem Mestu, za one okraja trebanjskega in žužemberškega pa 12. t. m. v Trebnjem. Predaval bode učitelj V. Burnik o sadjereji po navodu R. Dolenca. K temu zborovanju, katero se prične na omenjena dneva ob 9. uri zjutraj, vabijo so vljudno tudi drugi prijatelji sadjereje.

— („Pozor“ in „Vienac“) izšla sta z ozirrom na slavnost v Djakovem v lepej praznični obliki. Prvi donaša razen primernih uvodnih člankov tudi vladiki Strossmayeru iz Zagreba odposlane adrese: Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti; Akademičnega senata; Matice hrvatske; društva sv. Jeronima in izrednemu dnevu primerno pesen. „Vienac“ pa ima na čelu tudi pesen v slavo posvečenja djakovarske stolne cerkve, vrhu tega pa podobo prelepega altarja sv. Ilija in jedno sliko, predstavljajočo izročitev plošč z desetimi božjimi zapovedi. Da so članki in popisi veselemu dnevu in radostnej svečanosti dostojni, razumeva se samo ob sebi. „Vienac“ ima v zadnji številki tudi jako povoljno prestavo Gregorčičeve pesni „Pastir“. Ne moremo si kaj, da ne bi izrazili svoje nevolje, da sušaka „Sloboda“ za slavnost v Djakovem nijma niti besede.

Telegram „Slovenskemu Narodu“:

Kajiro 1. oktobra. Osem osob je detih v zapor, ker so pospeševale razširjenje požara na kolodvoru. Govori se, da so v zvezku sena, ki je ležal na kolodvoru, našli dinamit; potrdila te vesti še nij. Revue vojakov pred Khedivom trajala je dve uri in bila kljub neugodnemu vremenu sijajna. Veliko število domačinov bilo je prisotnih.

Tržaška razstava.

Preteklo soboto objavila so se raznim razstavljalcem priznana odlikovanja. Mej onimi, ki spadajo v slovenske pokrajine in za katere bi se sploh utegnili zanimati naše občinstvo, je odlikovan:

a) S častno diplomo:

A. Samassa, zvonar v Ljubljani; Trboveljski rudnik na premog.

b) Z zlato svetinjo:

Rudnik in fužine v Litiji; Kranjska železno-obrtniška družba v Ljubljani; Ipavic Anton v Trstu (rodod Tolminec); Čermak, inženir v Ljubljani; Klinzer & Co., Weissenfels; Trboveljski rudnik na premog; J. Matjan v Ljubljani; J. Centa v Celji; Dogan Marija v Ljubljani; Hofbauer Karol v Tržiči; Goll Wencei, c. kr. gozdni nadzornik v Ljubljani; Predilnica v Ljubljani; Förderl Ivana v Ljubljani; Lapajne Karolina v Idriji; Tschinkel August, sinovi; Pace grof, okrožni glavar v Banjiluki; Hudovernik Primož v Ljubljani; „Matica hrvatska“ v Zagrebu. Oberwalder J. v Domžalah.

c) S srebrno svetinjo.

Klinzer A. & Co., Weissenfels; Kranjsko-primorski premogovi rudnik v Škofljah pri Divači; Sternberger v Slov. Bistrici; Terpinec Fidelisa nasledniki na Fužinah pri Ljubljani; Seemann P. & R. v Ljubljani; Kranjsko obrtnij-

ske društvo; Nussbaum August v Fužinah; Čebular Fran na Opčinah; Reppe Jan. na Jesenicah; Schrey Alojzij na Jesenicah; Južnoštajersko hmeljarsko društvo v Žavci; Kuhar, poslovođa v Ljubljani (Samassa); Okrajni šolski svet v Gradiški; Sadje- in vinorejska šola na Slapu; Mayer Josip v Vipavi; Vinska zadruga v Dornbergu; dr. Lovro Vidrič v Zagrebu; Fuchs dr. Anton, sin, v Kokri; Bratje Globočnik v Železnikih; Tönnies Gustav v Ljubljani; Drelse A. v Ljubljani; Tschinkel A. v Eichwaldu; Ozbič Matej v Kamniku; Prašnikar Alojzij v Kamniku; Kotnik Fran na Vrdu pri Vrhniki; Fuchs Gilbert dr. v Kokri; Goljevšček Josip v Kanalu; Krisper Josip v Ljubljani; Feigel J. c. kr. gozdni svetnik v Idriji; Pakič Mihael v Ljubljani; Schiffermüller Ludw. v Kokri; Weisseisen Fran v Kokri; Wenedictor Frd. v Trnovem; Krenneri Alojzij v Škofji Loki; Strokovna šola v Idriji; Knaflič Fran v Šmartnem pri Litiji;

d) Z bronasto svetinjo:

Rušnik Valentin v Zrečah pri Konjicah; Montanistični urad v Ljubljani, Dolenc Oroslov v Ljubljani; Klinzer & Comp., Weissenfels; Hlubek Josip v Ptuji; Kopač Karol dr. v Zagrebu; Bratje Kosler v Ljubljani; Daneu Andrej v Trstu; Staré Julij v Kamniku; Vodnik Josip v Šiški; Ahačič Kaj. vdova v Tržiči; Ambrožič Josip v Ljubnem; Dornik Janez v Kamniku; Globočnik A. v Železnikih; Globočnik bratje v Železnikih; Globočnik A. L. v Tržiči; Ločnikar in Andretto na Viči; Močnik Janez v Mozirji; Omersa Fran v Kranji; Pirce Fr. in sinovi v Kropi; Mulej Alojzij pri Idriji (Podroteja); Fajdiga in Kerše v Sodražici; Močnik J. v Mozirji; Smuk Simon v Kamniku; Supan Matija na Breznici; Drenik Marija v Ljubljani; Jäckl Marija v Idriji; Lahajner Ana v Ljubljani; Mally in Danberger v Tržiči; Lokar Anton v Ajdovščini; Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani; Steyrer v Ljutomeru.

Darila za „Narodni Dom“.

Prenesek	6317 gld. 61 kr.
Kegljaški zavez „Edinost“ v Srajerjevej pivovarni daruje prihranjeni, za izlet namenjeni znesek	15 „ — „
G. Ravnikar Franjo v Ljubljani	5 „ — „
Cisti dohodek veselice dne 10. septembra v Ribnici	22 „ — „
Gg. slovenski profesorji na kr. gimnaziji v Zagrebu	13 „ 44 „
G. Anton Marinič, zastopnik banke „Slavije“ v Podravijah	1 „ 45 „
Iz pušice v gostilni „Stern“	1 „ 60 „
G. Janez Bek v Pasjeku	— „ 50 „
Gospa Marija Dogan v Ljubljani	10 „ — „
G. Stotnikovič iz Foče	1 „ — „
V Crnem Vrhu se je nabralo meseca avgusta:	
V pušici gostilne g. Jan Bonče	2 gld. 72 kr.
V gostilni g. Ant. Plešnarja	— „ 28 „
Vkupe	3 „ — „
G. Julij Dereani v Žužemberku	1 „ 40 „
G. Slavoj Jenko v Podgradu:	
Mesečni doneski od febr. 1882 do septembra 1882	8 gld. — kr.
Iz pušice v njegovej prodajalnici (2. pošiljatev)	3 „ 18 „
Po sprejemu cesarja v Hrpejlah	31 „ — „
Vkupe	42 „ 18 „
Vkupe	6435 gld. 18 kr.

Dunajska borza

dné 2. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld. 75 kr.
Srebrna renta	77 „ 35 „
Zlata renta	95 „ 35 „
5% marcna renta	92 „ 85 „
Akcije narodne banke	824 „ — „
Kreditne akcije	318 „ — „
London	119 „ 10 „
Srebro	— „ — „
Napol.	9 „ 43½ „
C. kr. cekini	5 „ 65 „
Nemške marke	58 „ 25 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 120 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 169 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95 „ 45 „
Ogrska zlata renta 6%	119 „ 30 „
„ „ 4%	87 „ 70 „
„ „ papirna renta 5%	86 „ 85 „
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 „ — „

Dunava reg. srečke 50/100	gld.	115	25
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2 % zlati zast. listi		188	70
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice		98	
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice		106	25
Kreditne srečke	100 gld.	174	
Rudolfove srečke	10		
Akcije anglo-avstr. banke	120	127	75
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.		230	

Nepozabljivemu Logatcu in vsem drugim, ki v njem bivajo, posebno še slavnej gospodi njegovej še jedenkrat:
Z Bogom!

Gothard Rott,
bivši kaplan Logaški.
(635)

Poslano.

(54—35)

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER

najčistije lužne
KISELINE
poznate kas najbolje okrepljujuče pice,
I kas izkušnan lek proti trajnom kašlju plučevine I
želodca bolesti grkljana I proti mehurnim kataru,
kas I elastioah za
probavilis **(PASTILLEN)**
nalazise kod Hinke Mattonija (Karlovi vari u Ceskoj).

Na etiketo in zamah,
kakor kaže podoba, treba ostro paziti.

**MATTONI'S
GISSHÜBLER**

„VRTNICA“,
mazurka za glasovir, — zložil Fran Jurković.
Cena 50 kr. — Dobi se pri založniku

K. Tandler-ji v Gradci,
(Graz, Franzensplatz 1.)

(611—2)

Št. 13.790.

(632—2)

Oklic.

Ljubljansko mesto namerja **živinski se-**
menj od dozdanjega prostora preložiti na kak
prostor blizu nove mestne klavnice.

Posestniki okolu mestne klavnice ležečih zem-
ljišč so torej povabljeni, da izročé ponudbe o prodaji
svojih zemljišč ali vsak zá-se ali združeni do **15. dne**
oktobra 1882 mestnemu magistratu.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 22. septembra 1882.

Župan: Grasselli.

V najem

se daje **mlin** na petero koles, **stopa** in **brod** čez Kulpo;
zraven okolo 20 oraloval zemlje, vsa gospodarska poslopja
in pravico vinotoča — od 1. novembra l. l. na 3 do 12 let.

Vse to se tudi proda.
Natančneje se zvě pri oskrbnistvu graščine
Stari Rihnik v Metliki. (584—3)

St. Klaič.

EPILEPSIJO

(božjast) **ozdravi indijski zeliški sok**, ki se kot po-
sebnost, da kot jedino sredstvo z najboljšim vspehom rabi
zoper božjast. (218—38)

Božjastni se hitro in srečno ozdravi, ako štirikrat ali
petkrat na dan tega soka po 15 kapljic na sladkorji zavžije.
Celo najstarejša in najzlobnejša bolezen se ublaži in naposled
popolnem odpravi.

Dobiva se **flacon** po **20 kr.** v skoraj vseh lekarnah
Avstro-Ogerske, a v **Ljubljani** ima ta sok lekarnar **g. Julij**
pl. Trnkoczy, v **Jičinu** pa prirejevatelj **Rudolf Stahl**,
emer. lekarnar.

S pošto se menj kot 2 flacona ne pošilja.

500 zlatov

plačam onemu, kdor pri vporabljanji

Kothejeve zobne vode

1 steklenica 35 kr., še kedaj čuti zobne bolečine ima
iz ust duh.

J. G. Kothe,

umirov. dvorni založnik v Mödlingu
pri Dunaji, vila Kothe.

(144—31)

V Ljubljani dobi se jedino le pri lekarji **Jul. pl. Trn-**
koczyji in v vseh lekarnah, droguerijah, parfemerijah, pro-
dajalnicah galanterijskih rečij itd. na Kranjskem.

Dunaja. —
man iz Idrije.
Pri **bavarskem dvoru**: Hofer iz Ljubljane. — Lewicki z
Dunaja. —
Pri **avstrijskem cesarju**: Swobida iz Maribora. — Jur-
Schneid iz Gorice. — Hauser iz Frischacha. — Witsch, Mislaj, Ernst
z Dunaja. —
Pri **malici**: Leeb z Dunaja. — Schrey iz Grada. — Vitez
ter z Dunaja. — Gobri iz Grada. — Hladik z Dolanjskega. — Dr.
Pri **Slonu**: Merbek z Dunaja. — Cavalini iz Trsta. — Pa-
ter z Dunaja. —
30. septembra.

Tuji:

Kupčijska prememba.

Udano podpisani dovoljuje si velečastitim p. n. naročevalcem, pa tudi p. n.
občinstvu s tem preponižno naznaniti, da je do sedaj pod firmo

B. SCHITNIK & KUNST

obstoječo trgovino s čevlarskim blagom v Ljubljani z aktivni in pasivi njenimi
prevzel od svojega dosedanjega družnika gospoda **Jarnejca Schitnika** po pri-
jateljskem dogovorjenji v samo svojo last in jo bo pod svojo lastno firmo

ALOJZIJ KUNST

nepremenjeno nadaljeval.

Najvljudneje zahvaljujoč se za več ko 10letno tako obilno zaupanje, se pod-
pisani lepo priporoča za daljna blagovoljna naročila z zagotovljenjem, da si bo
vedno marljivo prizadeval, z zares dovršenimi izdelki in nizko ceno opravičiti vá-nj
stavljeno zaupanje.

Prečastitim damam in gospodom naročevalcem se še jedenkrat priporočam
z največjim spoštovanjem

Alojzij Kunst,

trgovina s čevlarskim blagom v Ljubljani,
Judovske ulice št. 4.

(634—1)

Dobro preskrbljena zaloga gotovih čevljev za dame, gospode
in otroke je vsakemu na ogled in izbir.

Nouveautés

Deževnih plaščev za dame od gl. 6 do 26
Jaquetov " " " " 7 " 42
Manteletov " " " " 8 " 28

Ogrinjal iz pliša, tkanine in svile
od gl. 15 do 120.

Specijalitete v otroških oblekah.

Veliko zalogo
klobukov za dame

po novejši šegi

priporoča

(590—6)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se točno izvrše in, kar ne bi dopadalo,
se brez ugovora premenja.

Jesenske obleke	od gl. 14 do 42
„ vrhnje suknje	12 „ 32
„ hlače	4 „ 12
Zimske suknje	16 „ 50
Mencikofe iz suknà.	18 „ 54
„ „ lodna	12 „ 30
Sacco iz lodna	6 „ 10
Kožuhe za lov in dom	16 „ 20
Spalne halje	10 „ 24
Deževna ogrinjala za civil in vojake „ „	8 „ 24

Obleke za dečke in otroke

v mnoge izbéri prodaje najcenejše

(589—8)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se promptno izvedejo in, kar se ne
bi dopadalo, se brez ugovora zamenja.